

AKATALPA

Kasım 2007 - Sayı 95

Aylık Edebiyat Dergisi

ISSN 1305 - 7685

BURSA'NIN YALNIZLIĞI

Ramis DARA

Sonbaharı çok sevmeme rağmen eylül sonları benim için biraz zorlu geçer. Sebebi saklı kalsın.

Bu eylül sonlarında internette kitap adları arasında gezinirken, 1949 basımlı ve şairi Selâhattin Batu'nun birilerine imzaladığı "Bursa'da Yeşiller" adlı kitabın açık artırmada satışta olduğunu, sürenin dolmak üzere olmasına rağmen alıcısının çıkmadığını görünce hüznümlendim. Arkadaşlarıma haber versem, kitabı kurtarırlar, İzmir'den Bursa'ya getirtirler mi diye düşünüp, sonra sürenin azlığını göz önüne alarak kitabı kendim satın almak üzere harekete geçtim. 16 sayfa ve dört şiirlik kitap elimde şimdi.

Oysa sıklıkla, dünyanın her yerinde olduğu gibi burada-Bursa'da da kendimi iğreti hissettiğimi, bir yerlere kaçmak istediğimi söyler dururum çevreme. Anamın mezarının bulunduğu, babamın taşan bir duygu seli ve öfkeyle yorgun, yaşlı gövdesini gezdirdiği, Manisa-Salihli'deki dağ köyü Kurttutan'a mı? Hasbelkader İstanbul-Beşiktaş'ta Behçet Necatigil Sokak'ta oturan kızımın oğlumun yanına mı?..

Bunlar, dünyaya, yanlış bir zamanda yanlış bir malla (edebiyat) pazar açmış orta yaşlı ve Türkiye'de emekli bir adamın yakınmalarıdır. Güya topluma, güya şehre, güya Bursa'ya sitemlerimdir.

İyi de eski bir Bursa kitabına sahip çıkma da neyin nesi oluyordu bu durumda?

Şimdi durup düşünüyorum da, o sırada Bursa'nın benden de yersiz yurtsuz olduğu duygusuna kapılmış olduğumu fark ediyorum.

Akatalpalı arkadaşlarımdan sadece Melih Elal'in Bursa doğumlu olduğunu, Serdar Ünver'in Gemlikliliğinin yanında, Hilmi Haşal'ın, İhsan Üren'in, Nuri Demirci'nin şehre benim gibi uzaklardan kopup geldiklerini görüyorum. Melih'in öğrencilik yıllarının bir bölümünün Bursa dışında geçtiğini, Serdar'ın aile kökenlerinin Kafkasya olduğunu göz önüne almca Bursa'nın yalnızlığı iyice artıyordu.

Dergi dışına çıkınca da kent kültürüne katkıda bulunan pek çok Bursalının buraya Doğudan ve Batıdan geldiklerini görüyordum.

Ömer Aksay, Süreyya Barutçu, Mitat Çelik, Ramis Dara, Nuri Demirci, Melih Elal, Gültekin Emre, Ali Eryüksel, Hilmi Haşal, Mustafa Ergin Kılıç, Serdar Ünver, İhsan Üren, İrfan Yıldız.

Hilmi HAŞAL

CAM SANCISI

Sıradan bir uzaklaşma bu, sindirebilmek kolay değil susmakla otların, çalıkların, dikenlerin ve çiçeklerin uzaklaşması gibi bir pencere önünde durup, karşılara bakırım nedensiz her şey çok katmanlı dünya illüzyonu, görünürde fümeye nakışlı dünü, erişilmezliği okurum göğe alışkın kuşlardan bir de bulutlardan, birbirini iten, serseri uçuşlu...

(sanki hemen yanımda, aynı yönü arşınlamakta yüzün)

çok önemsiz, belki de sıradan söz bunlar ve benzerleri elbette bilirim de düşünmeden edemem, eksikliğini, yıldızdaki

dünyanın önünde üşürken öyle, nafile sonsuzluğun düş [yıldızların

kavuşulmazlığı silemem, yine de yıllar ötesine yakışır yarası artık çok eski serüvenin külüne, hayaller içinde, umut istifi... [tabletinden

(sanki yarım milim yanımda, aynı titreşimi dizginlemekte tenin)

evlerin yalnızlığı en yakıcı, en hazine, bilirim mutsuzluk yazısını bir pencere önünde yanıt ararken koptu kopacak düğümlere camın ötesinde her şey; rüzgâr, bulutlar ve kuşlar, sonra gece cam kırılrsa, kınalı ufuk çizgisi kalır ortada, bilirim bilmesine de gidemem, ilk elmayı elinden yemişliğim var serde, iksir hazzı depreşir felaket tellalı anılar; ne zaman bir pencere önünde

[dursam

(sanki şuramda kalbin, aynı uçurumdan aynı düşüşü

[ezberlemekte)

Bursa'nın köken yalnızlığı, benden de koyuydu bu durumda.

Nuri, Hilmi, Serdar, İhsan ağabey şiir; Melih ve ben yazı yazmasak, kitaplar, dergiler çıkarmasak, Nahit Kayabaşı olmasa, Nadir Gezer, Eczacı Yalçın Oğuz olmasa, bu şehir bizden de yalnız kalacak gibime geliyordu ve bu arkadaşlar bu şehirde yaşadığı sürece ben de bir yere ayrılmayacak, ayrılamayacaktım.

Anladık ve kabul ettik, Sevgili Akatalpa, Bursa beni ve bizi duymuyor; peki sen halinden hoşnut musun?..

2006 ŞİİR YILLIKLARI ÜZERİNE SON SÖZLER

İhsan ÜREN

2007 Şiir Yıllıkları için son hızla çalışmalar yapılırken, 2006 Şiir Yıllıkları didik didik edilmişken, yıllıklar için ortalık tozdan dumandan görünmezken; yaz aylarında yaptığım çalışmaların boşa gitmemesi için onları düzenleyip yayımlıyorum.

Nasıl bir yol, yöntem izleyeceğimi bilmiyorum. Acaba diyorum nasıl bir çalışma daha ilgi çekici olabilir? Beş yılda beşibiryerde olanla, dört dörtlük olanları mı ilk kez yayımlayayım? Yoksa yıllıkçıların önerdiği şairleri yalnız bakanlardan mı söz edeyim?

Beş yılda 268 şair ele alınmıştır. Bu 268 şairin 107'sinin önerileri dikkate alınmamıştır. 107 önerinin taraftar bulmaması şaşırtıcı bir sonuçtur. Bize değişik şeyleri düşündürüyor. Acaba diyorum şiirimizin temel sorunları üzerinde ortak payda oluşmadı mı? Ya da şiirimize gelişigüzel mi değer biçiyoruz? Edebiyatımızın şiir bölümü tektonik sarsıntılar mı geçiriyor? Tekli önerilerin beş yıllığa dağılımı şöyle:

İhsan ÜREN	: 12 (İÜ)
Yaşar BEDRİ	: 20 (YB)
Veysel ÇOLAK	: 30 (VÇ)
Bâki ASİLTÜRK	: 17 (BA)
Şeref BİLSEL-Cenk GÜNDOĞDU	: 28 (ŞB/CG)

Toplam	: 107

Dikkat ettiyseniz, en az öneri getiren benim. Yıllıkçı grubun, yaş ve tecrübe olarak en yaşlı olanı da benim. Bu nedenle önerdiğim şairlerin hesabını verebilirim:

Mehmet Başaran (1926): Başaran imzasını kullanan bir yazarımızdır. Çeşitli alanlarda yazdığı kitaplar 20'yi geçer. Birçok ödülün sahibidir. Edebiyatçılar Derneği 1997 Altın Madalyalı Onur Ödülü sahibidir. Tekirdağ'da yayımlanan *MaviDergi*'deki bir şiiridir. Dergi İç Anadolu taraflarında yayınlanmak üzere Tekirdağ'dan ayrıldı. Sanıyorum Başaran o yıl çok şiir yayımlamamıştı.

Ahmet Uysal (1938): İyi bir şair olduğuna tanıklık ederim. Şiiri de iyiydi.

Selma Ağabeyoğlu (1952): Her zaman iyi şiiri olmaz! Son 2-3 yıldır yazdığı şiirler ilgimi çekiyordu. Onu listeme almayı düşünüyordum. Aldım da eleştirmenler neden seçtiğiniz şairi eleştiriyorsunuz diye takaza ettiler.

Bahri Çokkardeş (1954): İki yıldır şiiriyle tanışıp görüştüğüm kişiydi. Sözcük tutumu iyiydi. İkinci kitabını yayınladıktan sonra güvenimi kazandı.

Bülent Güldal (1954): İyi şiirler yazdığını sanıyorum, nerede yanlışım?

İlyas Tunç (1956): Her zaman güvendiğim şairlerden olmuştur.

Metin Fındıkçı (1960): Genel olarak hep iyi şiirleriyle tanıştığım için güven duyduğum bir şair. Çeviriyle uğraşması ilgimi artırdı.

Tan Doğan (1961): Üç beş yıl önce denediğim bir şairdi. Çok eleştiri almıştım, yine aldım.

Mete Özel (1963): *Adam Sanat* dergisinden tanıdığım bir şair. Son birkaç yıldır ortalıkta görünmüyordu.

Nilay Özer (1976): Nilay, iyi bir şairdi, bu kadar kısa bir sürede kötü olabilir mi?

Orçun Güzer (1978): Okuduğum şiirleri güven verdi ama, acaba önermek için erken miydi?

Yaşar Bedri, Bâki Asiltürk, Şeref Bilsel-Cenk Gündoğdu'nun yıllıklarında adını ilk kez gördüğüm ve bu nedenle utandığım şairler oldu.

Yaşar Bedri'de Kenan Sarılioğlu, Ünalı Hasannebioğlu, Adem Turan, Fatma Çolak, Mehmet Şamil.

Bâki Asiltürk'te A. Ali Ural, Zeynep Arkan, Cengiz Şenol, Yavuz Türk, Şehper F. Demirel, Ahmet Yılmaz, İbrahim Topaz, Z. Betül Yazıcı, Ömer Üner...

Şeref Bilsel-Cenk Gündoğdu da 28 şair önerisiyle ikinci sırayı aldı. Beşir Sevim, Bengü Özsoy, Ömer Berdibek, Atakan Yavuz, Azad Ziya Eren adını ilk kez duyduklarım.

Veysel Çolak en çok önerisi olan kişi, 30 şairi önermiş. Veysel'in şairleri adını duyduğumuz kişiler. Şaşırtmadı!

Not:

Bu yazının sonunu aralık ayında "Beşibiryerde" ve "Dört Dörtlükler"le bitireceğim.

Tek olarak önerilen şairleri "Yek Atlılar" başlığı altında topladım. Bu konuda daha çok konuşmalar yapılabilir! Şiirle kalın.

YEK ATLILAR:

1-	1926	Mehmet Başaran	İÜ
2-	1931	Ece Ayhan	BA
3-	1936	Hilmi Yavuz	VÇ
4-	1938	Ahmet Uysal	İÜ
5-	1939	Afşar Timuçin	ŞB/CG
6	1939	Diñçer Sezgin	VÇ
7-	1940	Fikret Demirağ	VÇ
8-	1941	M. Mazhar Alphan	VÇ
9-	1941	Egemen Berköz	VÇ
10	1943	Sennur Sezer	ŞB/CG
11-	1944	Arif Madanoğlu	VÇ
12-	1946	Kenan Sarılioğlu	YB
13-	1948	İsmail Uyaroğlu	VÇ
14-	1949	Ünalı Hasannebioğlu	YB
15-	1950	Ebubekir Eroğlu	YB
16-	1950	Timuçin Özyürekli	VÇ
17-	1952	Selma Ağabeyoğlu	İÜ
18-	1952	Ergin Yıldızoğlu	VÇ
19-	1953	Arif Ay	YB
20-	1953	Ahmet Günbaş	VÇ
21-	1953	Kemal Gündüzalp	VÇ
22-	1953	Ali Günvar	YB
23-	1954	Bahri Çokkardeş	İÜ
24-	1954	Bülent Güldal	İÜ
25-	1954	Mustafa Özçelik	YB
26-	1955	Emin Akdamar	VÇ
27-	1956	Adnan Azar	ŞB/CG
28-	1956	İlyas Tunç	İÜ
29-	1958	Orhan Alkaya	ŞB/CG
30-	1959	Mehmet Hameş	VÇ
31-	1959	A. Ali Ural	BA
32-	1959	Cafer Turaç	ŞB/CG
33-	1960	Metin Fındıkçı	İÜ
34-	1960	Adem Turan	YB
35-	1961	Sıtkı Caney	YB
36-	1961	Tan Doğan	İÜ
37-	1961	Turgay Nar	YB
38-	1962	Halim Şafak	VÇ
39-	1962	Ercan Yılmaz	YB
40-	1963	Bayram Balcı	ŞB/CG
41-	1963	Enver Topaloğlu	ŞB/CG
42-	1963	Mete Özel	İÜ

Arkası 7. sayfada

GÜLDEN KİLİM

Git sen bari, buralar
Sığ'a dulda nasılsa-
Yoksa aksak, bilmeden
Yola tezek olurum!

Uydum işte ta baştan
Yeter diye soluğum;
Dinleseydim ne iyi,
İlk adım'ı, demişken:

“Seni ben düz ayak
Yerde bile yürütmem!
Bırak gitsin isteyen
Biz burada birlikte...”

Sen ey gölgem, yoluna
Gülden kilim döşensin;
Düşünme bile beni,
Benden iyi gidensin!

BU DİL SENİN OLSUN

buhara kentindeyim. kahvehane'nin duvarına yaslanmış lâl
temaşa içinde. dil şikâr beşer'e kadar...

uzandı dokundu nasıra (yüreğimdeki)
- adın nedir dedi.
çevirdi kendisinden yana...

bir karış ince sicim gibi inen harflerden öne doğru
kıvrımlanan sakalı vardı. bir gözü kataraktlı, diğeri öküz gözü gibi
şişmiş ve çekikti... elleri yumuşak, hassas oldukları tombul parmak
memelerinden belli olan uçlarında yorgun lekeler vardı. gümüşü
okkasını karıştırdı. sonra tekrar konuştu...

- demek utanıyorsun. bir süre ellerine bakındı...
dışarıdan gelen uyuntuyu dinledi... köze
düşen cemreleri gösterip iki cümlesine de
vurgu yaparak, suyun cinidir... dedi. baş
parmağıyla yüzüğünü düzeltirken... kendi
cinini görüyorsun... dile benden ne dilersen.

ne söyleyebilirdim ki, ağzım yok, dilim yok... ama okumam
vardı, sehpanın üzerindeki parşömenleri ve yazdıklarını
görebiliyordum. tomarların biri şöyle başlıyordu,
eeeeff...r...eee.ssiiyyapp, ef-re-siyap. işte bu yazıyordu.

bir süre daha işleriyle ilgilendi, en son parşömenin altına
fridevsi yazıp kurumaya bıraktı.

- tamam dedi... sana bir dil vereceğim,
avazımı kim duyar deme, her kulak bir söz
bulur kendine. Her uzama bir yakınlık. Ne
söylersin... bakalım, vira bismişah...

kuşağından bir falçata çıkardı ve birden boynumdan içeri giren
çinkı ile uyandım. bir ölünün ağzında duruyor mersin. kavruk
elimini hayaliyle alnımı kurulayıp, bu temmuz kimse sağ çıkmaz
diye düşündüm. kulağımda halen ney sesi var, pikap'a neyzen
koymalıyım... **dilkeşhaveran taksim** ile yeniden kendimden
geçtim. aklıma üstadın şu dizeleri geldi...

-“cahidin ağzı bu perçinle bozulmaz artık”

ORMAN

Ormanın ucu mavi yalnızlığa değişiyor

Bir de ırmak vardır orada diye
Güneş parçalarına basarak geçtim
Gölgeli ikindiye

Kurumuş bir dere yatağı
Sırtı çürümüş bir sandalye

Arasam kayaların arkasına gizlenmiş
Mahcup bir gülümseme bulurdum belki
Ağzından öpülünce canlanmayan
Solgun bir aşk belki de

Neyse

Dünü yazan taşlarda okudum kuytu yarını
Ve yaslandım dünyanın yosunlu yerine

YÜKSEĞE UZANIYORDU KADIN

yükseğe uzanıyordu kadın
metresini bilmediği yükseğe
inişini bilmediği yükseğe
ruhunu tutuyordu optimum ayarda
ve tavan yapıyordu taç yaprakları

rüzgâra uzanıyordu kadın
derinliğini bilmediği rüzgâra
belki tufan'dan kalma, belki tipi'den
içine çığ düşüyordu kadının
yalnız bir elma gibi bakıyordu tarihe

tarihin kemendiyle ip atlıyordu kadın
kaymaklı ekmek kadayfı
su böreği ve lokma
anıyordu kadın
cülûs almış gibi
bol keseden yükseliyordu kadın

verimli elleriyle papatya topluyordu
oğul otu, kara panter ve kırmızı örümcek
ve dut topluyordu kadın
ham çilek yiyordu yandan

ham kavak asmaları altında
tevek topluyordu kadın
sürgün alıyordu kadın
tomurcuk veriyordu kadın

rüzgârların çalımı altında
adaların yalnızlığı altında
boğuk, sessiz ve göksel kadın
engin, derin ve irak kadın

ŞİİR KIRLANGICI – IX

Süreyya BARUTÇU

1. Güncel tartışmalar

Şu zamanlarda edebiyat dünyamızda dikkat çeken durumlardan biri de kitap eklerinin adeta dergiler gibi çıkmaya başlaması. Hemen her kitap ekinde belli sayfalarda yazan yazarlar - şairler var ve bunların aşağı yukarı ne yazacakları belli. Örnekte; *Cumhuriyet Kitap*'ta Enis Batur, Metin Celâl, Mustafa Şerif Onaran, Selçuk Altun, M. Sadık Aslankara'nın, *Radikal Kitap*'ta Selim İleri, Semih Gümüş, Necmiye Alpay'ın, *Milliyet Kitap*'ta Mehmet H. Doğan, Füsün Akatlı, Tahsin Yücel vs. gibi yazarların sayfaları var ve bunlar her zaman bu eklerde kendi sayfalarında yazıyorlar. Bu durum kitap eklerinin lehine gibi görünüyorsa da uzun vadede edebiyatın zararına oluyor. Bu kitap ekleri düşük de olsa bu yazarlara yazı başına telif ücreti ödüyorlar, bu yazarlar da bu yüzden kendilerine maddi katkı sağlamayan dergilerde yazmaktan birazcık da olsa parasal katkı veren bu kitap eklerinde yazmayı yeğliyorlar.

Yazarlar açısından yine olumlu olan bu durum uzun vadede yazarların da aleyhine oluyor. Çünkü gerçek edebiyat okurları yerine günlük gazete okurlarına hitap ediyorlar. Bu durumda da ister istemez yazılarını vuruş sayısına göre, satır sayısına göre hesaplayarak yazıyorlar. Yani ortaya şablon durumu çıkıyor. Oysa bilinir ki edebiyat hiçbir zaman şablonlanamaz. Şablonlanmış edebiyat şarbonlanmış olur. Yazarların, çizerlerin, editörlerin, okurların, şairlerin dikkatine.

Şimdi gel de şunu söyleme: Haydar Ergülen'in *Radikal*'den ayrılması iyi olmuş! Çünkü hem *Radikal* zaten son yıllarda radikalliğini tamamen yitirmiş, iktidar borazanı bir basın aracına dönüşmüştü. Bu nedenle de zaten seviyesiz olan gazeteciliği son aylarda iyice dibine vurdu, hem kitap eki de zaten yerlerde sürünüyordu. Ayrılınca gördük ki Haydar Ergülen bazı dergilerde kapsamlı yazılar yazmaya başladı. Gel de sevinme buna edebiyat adına, şiir adına. Haydar Ergülen gibi yazarların, şairlerin artık öyle gazete eklerinde falan değil ciddi dergilerde yazdıkları gibi, ciddi ve kapsamlı yazılar yazmaları gerekir. Gençlerin, bilhassa akılları bir karış havada dolaşan dekadan gençlerin, onun gibi kişilerden öğrenecekleri çok şeyler olduğu aşikâr.

Milliyet'in kitap ekinde Mehmet H. Doğan haricinde şiir hakkında yazan yok, bizim sayfalarımız da şiire ait olduğuna göre öteki yazarlara girmeyelim ama, bazı sayılarda Murat Belge'nin yazdıklarını okumak insana bungaluk veriyor. *Radikal* gazetesindeki köşesinde sıradanlığın sınırlarında gezinen yazarın *Milliyet*'in kitap ekindeki yazıları da maalesef bunaltıcı durumda. İnsanın nerede o eski Murat Belge diyesi geliyor. Acaba bazı yazarlara belli bir yaştan sonra yazı yazdırmamalı mı?

Cumhuriyet Kitap eki şu andaki gazete eklerinin en güzeli ve seviyeli olarak değerlendirilebilir. Hiçbir gazetenin kitap eki onun yanına bile yaklaşamadı. Burada devamlı yazanlar da M. Ş. Onaran ve M. S. Aslankara hariç, hiçbir zaman çıtayı düşürmediler. Bu iki imza sahibinin mutlaka daha araştırmacı, daha ilercici, daha tavırlı yazmalarını bekleriz. Bilhassa Onaran'ın yazıları bazı haftalarda baştan savma gibi alıntılarla dolu oluyor. Okuyan sıkıldıkça sıkılıyor. Yine de *Cumhuriyet Kitap*, eklerin en iyisi, en güzeli, en çok okunacak sayfası bulunanı.

Radikal Kitap ekinde şiir kitapları hakkında devamlı yazan Orhan Kahyaoğlu, Mahmut Temizyürek gibi kişilerin yazıları ısmarlama gibi duruyor, her iki yazara da tez elden bu yazılarına son vermelerini ve dergilerde yazmalarını tavsiye ediyoruz.

Kendileri için de şiirimiz için de edebiyatımız için de çok çok iyi olur kanaatindeyiz. Haddimiz olmadan bu tavsiyeyi yaptık, çünkü biz edebiyatın teliften gelecek üç-beş kuruştan daha önemli olduğunu düşünüyoruz. Gerçi Kahyaoğlu eski zamanlardaki performansından çok uzaktadır diyebiliriz. Geçen yıl onun bu kitap ekindeki bir yazısını bir şair arkadaşımızla birlikte okumuştuk, yazı o şair dostumuzun kitabı üzerine bir tanıtma yazısıydı. Allah sizi inandırsın, o şair arkadaşın şu sözlerini kulaklarımızla duyduk: Keşke benim kitabım hakkında bu yazıyı yazmasaydı, çünkü yazı tamamen klişelerle örülü bir tanıtma yazısıydı ve şiirimiz de Orhan Kahyaoğlu'nun her yazısındaki klişelerin kendi kitabına da uygulanmış olmasından çok rahatsızlık duymuştu.

2. Kitaplar ve dergiler

* *Psikolojik ve Psikodinamik Açından Nâzım Hikmet Şiiri* – Yusuf Alper:

Biraz önce ilk bölümde Belge dolayısıyla bazı yazarlara yaşlanınca yazmalarının engellenmesinin edebiyatın yararına olacağını söyledik. Yusuf Alper ise tam tersi bir örnek. Zaten kendisi yaşlı değil ama (biyografisinde 1956 doğumlu olduğu yazıyor) yaşı ilerledikçe çok çok verimli bir yazar profili çiziyor. Son üç-dört yılda yayınladığı kitaplar sevgili şiirimizin boş oturmadığının delilleri. *Psikolojik ve Psikodinamik Açından Nâzım Hikmet Şiiri* adlı çalışması da bu açıdan üzerinde mutlaka önemle durulması gereken bir kitap. Nâzım Hikmet şiirinin bugüne değin üzerinde pek de durulmamış bir yönünü aydınlığa çıkarıyor kendisi. Nâzım'ın şiirindeki öfkeyi, yaratıcılığı, cinselliği, aşk ve sevgiyi, insan ve vatan özlemini, egoyu, varoluşçu bakışı enine boyuna inceleyen Alper'e buradan bir selam yollamak isteriz. Kitabı özenle yayımlayan İlya Yayınevine de teşekkür etmek gerekir.

* *Mutluluğun Gülümsemesi* – Ali Şerik:

Broy dergisinin hediyesi olarak verilen kitapta Gülağaç Kazankaya'nın fotoğrafları eşliğinde Şerik'in şiirleri yer almakta. Şerik'in şiirlerinin ana temaları şöyle: tutsaklık, yaşama bağlılık, yaşama özlem, mücadele gücü ve isteği, hayatın değişik açılardan ele alınması, umuda her daim sarılma, dimdik ayakta durmak, kederleri yaşamak ama kederlere yenilmemek vs. Zaman zaman Halk şiiri söyleyişine zaman zamansa kavgacı bir kimliğe sahip şiirlerinde Ali Şerik şiirlerinin okurlarına özlü bir dünya sunuyor.

* *Bütün Şiirleri* – Oktay Rifat:

Şiir tarihimize üç Garipçilerden biri olarak geçen Oktay Rifat'ın bütün şiirlerini iki ciltte toplamışlar. Bu ciltlerde büyük şair Oktay Rifat'ın birbirine benzemeyen dönemlerindeki şiirlerinin toplamı şiire ilgi duyan herkesin ilgisine mazhar olacak karakterde. Çünkü Rifat şiirimizin önemli şairlerinden biri. Kendine özgü dünyasının şiirlerini de yazmış, başkalarının hayatlarının şiirlerini de. Her şair bunu yapamıyor. Hele de günümüz şairleri kendi hayatlarına bakmaktan başkalarının dertlerini, sıkıntılarını göremiyor, yaşayamıyor, sonuçta da aradaki bağlar kopuyor, kimse şiir okumaz oluyor. Oktay Rifat'ın bu iki ciltlik toplu şiirleri belki okurun yeniden şiire ısınmasında köprü olabilir.

* *Hece*: Bir gün gelecek ciddi bir edebiyat dergisinin sayfalarında resmen .ok sesleri duyulacak dense kimse buna kesinlikle inanmazdı sanırız. Buyurun birlikte bakalım *Hece* dergisinin Eylül sayısının yirmi üçüncü sayfasına: “Bunlar torun torba bunlar çünkü öbek öbek / Yalan dolan alçakça vesair / Her taşın altından / ÇIKIYORLAR AH PARDON / GİBİ ŞEY GİBİ PAT PAT GİBİ BOK” Bunu yazana şair denilebilirse

bunun şairi Ali K. Metin adında biri. (Büyük harfler de *Hece* dergisindeki dizgisinden olduğu gibi alındı, hiç değiştirilmeden). Bu dergi Eylül sayısında pek çok imzanın katkıda bulunduğu, destek olduğu “çok sesli şiir” başlığı altında bir görsel şiir dosyası yapmış ve bu şiir de “çok sesli” şiirin örneklerinden biri olarak yer bulmuş derginin sayfalarında. Bize sorulursa “çok sesli” değil “.ok sesli” bir şiir örneği olmuş.

* *Yasakmeyve*: Bir görsel şiir dosyası da *Yasakmeyve* dergisinde yer alıyor. Derginin bu sayısında niyeyse durup durup yeniden keşfedilen Süreyya Berfe ile Gonca Özmen’in uzun bir röportajı yer alıyor baş sayfalarda. Şairin söylediği yeni bir şey yok, genelde klişe laflarla ilerliyor röportaj. *Yasakmeyve*’nin görsel şiir dosyasının yazılarında da tıpkı *Hece*’de olduğu gibi bol bol çeviri havası veren kuramsal yazılar yer alıyor. Yani cansız, ölü doğmuş, parlıtlı ama havada dolaşıp duran söylemli yazılar. 80’li yıllar şiirine ait inceleme sayfalarında da çeşitli yazılar var. Bu yazılar tutarlı olmaktan çok uzak. Yıllardır zaten eleştirmenlerin ve şairlerin söylediklerinin farklı cümle kurgularıyla tekrarlandığı açıkça görülüyor. Laf cambazlıkları ile sanki yeni bir şey söyleniyormuş havası verilmiş. Mesela bunları Ece Ayhan’ın, Doğan Hızlan’ın, Mehmet H. Doğan’ın, Salih Bolat’ın, küçük İskender’in, Halim Şafak’ın yazılarında ve röportajlarında yıllardır okuyoruz. Şimdi cümle yapıları ve kullanılan kelimeler değiştirilerek ısıtılıp yeniden öne sürülen görüşler var bu yazıda. *Yasakmeyve*’nin bu sayısında yazıların yetersizliğinin aksine çok çok güzel şiirler var diye düşünüyoruz. Mesela Habib Bektaş’ın, Komet’in, Berfe’nin, Turgay Nar’ın, Ela Atakan’ın şiirleri çok çok iyi.

* *Broy*: Uzun bir aradan sonra şair Seyit Nezir’in *Broy* dergisi tekrar vitrinlerde yerini aldı. Derginin en dikkati çeken yazıları Kimlik Tasarımı ve Anayasa konulu dosya yazıları. Burada Demirtaş Ceyhun, Yetkin Aröz, Adnan Bingöl, Kemal Gülden, Muammer Akça gibi yazarların yazıları dikkat çekiyor. *Broy*’da Perihan Yakar, Mustafa Işık, Ogün Hakan gibi şairlerin şiirleri beğenilecek seviyede. *Broy*’un çok ara vermeyip devam etmesi dileklerimiz arasındadır.

* *Bireylikler*: Dergi “Tahakküme Hayır Eşitliğe Evet” sloganıyla çıkmış ve bu kapsamda önemli bir yazıyla başlamış. Serkan Sönmez, küçük İskender, Reha Yünlüel, Ayhan Sönmez, Dolunay Odabaşı gibi şairlerin şiirleri derginin beğenilen şiirleri arasında önde gelenler. Derginin sahibi Halim Şafak’ın Abdülkadir Budak hakkındaki yazısı bu şairin şiirindeki vasatlık üzerine kurulmuş bir yazı ve ilgiyle okunacağı kesin. Aşağıya bu yazıdan yaptığımız alıntı Şafak’ın yazısının üslubu hakkında yeterli ipucunu verecektir.

* *Alaz*: Bu derginin şu anda üçüncü sayısı çıkmış durumda ve bu sayıda Tuğrul Keskin ile yapılmış röportaj en ilgi çekici sayfaları meydana getiriyor. Bu röportajda şair hem kendi şiirinin bazı yönlerini aydınlığa çıkarıyor hem de genel olarak şiir sanatını irdeliyor. Onur Aslan, İbrahim Ural, Tuğrul Keskin, Halim Yazıcı gibi şairlerin şiirleri öne çıkıyor.

* *Hayal*: Derginin 23. sayısı bayilerde yerini aldı. Önceki sayılarda başlayan dergi belgeligi bölümü bu sayıda *Kaynak* dergisiyle devam ediyor, bu derginin yayın gündemleri hatırlatılıyor. Şiir ve Zekâ dosyasında ise Afşar Timuçin, Ahmet İnam, Ahmet Günbaş, Mahmut Temizyürek, Özkan Mert, Ahmet Ada, Naime Erlaçın, Raffet Candan, Mehmet Aydıncal, Kemal Çubuk gibi imzalar görüş belirtmiş, yazılarıyla yer almış. Bu dosyanın ilginç bir konuyu ele almasının yanı sıra önemli saptamalara yer verdiğini mutlaka söylemeliyiz.

3. Öneriler

Geçen sayıdaki yazımızda yaptığımız önerilerin faydalı olmasını temenni ederek bu ayki önerilerimizi sıralayalım. Şairlere önerilerimiz: 1. Birkaç ay hiç şiir okumadan ve yazmadan yaşamayı deneyebilir misiniz? 2. Bu arada sadece öykü veya roman okumayı düşünebilir misiniz? 3. Bu birkaç ayın sonunda kaotik bir okuma sürecinden mesela birkaç hafta sadece İkinci Yeni şairlerini veya sadece Garip şairlerini, sadece 80 kuşağı şairlerini okumayı deneyebilir misiniz? 4. Uzun zamandır ihmal ettiğiniz bir şair dostunuzu tamamen şiir dışında bir şeyler konuşmak üzere ziyaret edebilir misiniz? 5. Bir an için tamamen mantık kesilip dünyaya öyle bakabilir misiniz? 6. İlkokul, ortaokul arkadaşlarınızı arayıp üç-beş cümle de olsa eski zamanlardan konuşmaya tahammül edebilir misiniz? 7. Herhangi bir hastaneye gidip yatalak hastalardan birine hediyeler götürebilir misiniz? 8. Yeryüzündeki kuş türlerini anlatan bir ansiklopedi bulup okuyabilir misiniz?

4. Ayın vedaları

1. “Bir ara herkes Bilge Karasu olmaya özenirdi. Şimdilerde de Selim İleri mukallitleri (taklitçileri) sardı roman ve hikâye dünyamızı. Bakıyorsunuz cümleler, hassasiyet, maziye düşkünlük vs. hep aynı. Bir okur, aslı dururken neden kötü kopyalarını, beceriksiz taklitlerini okusun ki! Selim İleri’ninki sahici gözyaşlarıydı, yenilerinki ise belediyenin şebeke suyu bile değil!” (Selim Gezenek, *Dağınık Fanzin*, 15 Ekim, sayı 2).

2. “Son seçimlerin Cumhuriyet yönetimini “asker-sivil bürokrasisinin vesayetinden kurtarıp sivilleştirerek daha çağdaş bir evreye” getireceği varsayımına gelince, bu gülmünç varsayımı bir kesinlik gibi göstermeye çalışan açık ya da örtülü ödenekli yazarların hiç de az olmadığını biliyorum. Laikliği benimsemeyen, benimseyince de saptırılmış bir biçimini benimseyen bir yönetimin çağcılığından da, özgürlükçülüğünden de söz etmek zordur.” (Tahsin Yücel, *Varlık*, Ekim).

3. “Şiir ve yazılarına baktığımızda, gündelik hayatın içindeki Abdülkadir Budak’ın edasının egemenliğini görürüz. Bu şiir yazandan çok bir “kamu çalışanı”nın otoriteryanizmi ölçülü biçili olduğu kadar vasatlığın içinde kendini geliştiren “ağır ağbi”nin edasıdır. Bir bilici midir Abdülkadir Budak? Tabii değildir! Çünkü bildikleri büyük ölçüde herkesin bildiğidir.” (Halim Şafak, *Bireylikler*, Eylül-Ekim).

4. (Yaşamdan Dakikalar programında) Uluç’un hayretle karşıladığı çoğu şairin kof duyarlığı kılımı kıpırdatmıyor benim. Çoğu bilinenlerle ilgili. Kendisi de şiir birikiminden yoksun. Bu, açıkça arabesk kokulu “Vay be!”lerinden belli oluyor. Beğenisinin düzeyi belirsiz. Belki hoş bir şairanelik duygusu teslim alıyor Uluç’u. Programın şair kimlikli ayağı Sunay Akın da emireri gibi susarak olumluyor Uluç’un çılgınlığını.” (Ahmet Günbaş, *Hayal*, Ekim-Kasım-Aralık).

5. “Büyük sözcüklerle şiir yazmak tehlikelidir, “meseleyi derinden kavradım” gibi gelir insana. Şiir okuruysa, böyle bir dile itibar etmez.” (Enver Ercan, *Varlık*, Ekim).

6. “Melih Gökçek’in oğlu su satıyormuş!” (Gültekin Emre, *Kitaplık*, Ekim).

7. “(Görsel şiirden bahsederken) Elbette herkes sanatla ilgilenir. Resim yapsın, bir tahta yontsun, şiir yazsın; ama ortaya çıkan şeyin bir sanat yapıtı olduğunu söylemesin hiçbir zaman. Freudyen bir yaklaşımla baksın yaptığı iş’e.” (Veysel Çolak, *Varlık*, Ekim).

OKTAY RİFAT'IN ŞİİRİ: KÜÇÜK DENİZ

Gültekin EMRE

“Küçük Deniz”, Oktay Rifat şiirine yön veren bir çalışma değil ama onun şiirinin büyümesine giden yolun ne olduğunu göstermeye yetiyor: “*Küçük deniz sabırsız büyüyor birdenbire/ bir cıva yayılması yelkenden./ dişlerini görüyorum bütün kemiklerini/ direklerini batık gemisinin*”. Hayatın derinlerindeki “Şiirin Gelişini Anlatır” bu şiir öyleyse. Bir başka şiirinin başlığıdır aslında bu. “*Geliyor köpüklerin masasından/ çıplak, yeşili kaldırarak dipten/ .../ kesik baş bir lodos gibi*”. Sonra, onun şiir dünyasının tam bir özeti olan şu dize geliyor önümüze: “*düşüncenin baş döndürücü hızıyla yorucu*”.

Oktay Rifat'ın bütün şiirleri 2 cilt halinde yayımlandı: Cevat Çapan'ın giriş yazıyla birlikte tam 1242 sayfa. Daha önce tek kitapta toplanan *Yunan Antologyası* ve *Latin Ozanlarından Çeviriler* (1986) de var bütün şiirleri içinde.

1941'de yayımlanan *Garip* kitabında Orhan Veli'yle birlikte yer alan Oktay Rifat, sözcüklerin cıva olduğunu bilen bir şairdir: “*Yazılmışı yeniden yazmak gerekirse/ başka bir dile çevir de yaz*”. 1941, onun şiir yoluna çıkış tarihidir. Sonra, Garip Kuşağı'nın öteki iki şairiyle giderek yolları ayrılır ve kendi şiirinin özgün yapısını kurmaya girişir yalnızlıklarla demlenerek. Ortak eylemlerinin anlayışına ihanet yoktur ama bu yol ayrımında, bir farklılaşma vardır yalnızca.

Oktay Rifat, hayatı süze süze ve insanın içine işleye işleye, humor yüklü bir geziye çıkarıyor okur, şiir oylumlu bu 2 ciltte toplanan şiirleriyle. “Rüzgârlı havalarda” da konuşabilen şair, bilmez gurbet ve sıla farkı. Belki de “Bir geyik ve ceylan kalbidir” başucumuzda “kımıldayan yaprak”. Bu da “Bir kırlangıç yolculuğu”na bedeldir “Eski Zaman”larda. Hayatın bir başka dili olarak girer tekerlemeler onun şiirine “*Lüleburgaz çamurunu/ Karamadım karamadım*” diyerek. “Yalnızlık gittiğin yoldan gelir”se, halk şiiri geleneği de aileden mi, şair babadan mı geliyor acaba, yoksa halk sevgisinden mi? “Fadik ile Kuş” bir destanın ilk ezgileridir ya bu yüzden. Oadaki halk kavramı şematik değil, onun için zengin bir sergi evi gibidir dizeleri renklerle, görüntülerle, sözcüklerle, kavramlarla, temalarla, tatlı gırgır geçmelerle... bezeli. Çünkü “Yaşamak tatlı”dır onun için, elbette herkes için de.

“*Gökçe konuşuyor martı/ Denizce konuşuyor*” Peki vatandaş? “Vatandaş Türkçe konuş”. Türkçe'nin kirlenmesine karşı bir duruş olarak da alınabilir bu dize, çünkü kendisi olağanüstü yalın ve güzel bir Türkçe zenginliği sergiledi şiirlerinde, çevirilerinde, romanlarında, yazılarında. Oktay Rifat, *Elleri Var Özgürlüğün* (1966) Yunan kültür yaşamıyla yoğrulmuş şiirlerin odağını oluşturarak çıkageldiğinde farklı bir dili de muştulamıştı halkımıza. “Her dil tükeniyordu sonunda” ama o yeni bir dili her yapıtında yeniden bulmayı başarıyordu nasılsa uzun dizelerle ve uzun soluklu sözcüklerle. “göç” arasında, kırsal kesimle eviçlerinde dolaştırdı gözlerini ve kalemmini kana kana.

Uzun bir ezgidir onun şiiri gizemini ve perçemini kendi ayarlayan. “Şiirin Zamanı”nı bilmek ne mümkün! “*güneş batabilirdi/ ey gözleri sudan sarı,/ ay doğabilirdi/ ey gözleri geceden karanlık*”. Çünkü, “Şiirin Coşkuya dayanması”

Mustafa Ergin KILIÇ

AF TER

yuvada büyürken küçülmüş çocuk!

akşam yemeklerinde hep aynı kaza kara şimşek
hep var olan ama bende hiç olmuş anne
kokusu bu kurtlu tarhana tarh ana değil!
daha tadına gelmeden adına muhalif olduğum musakka

kalorifer soğuğu çocukluğumun ağrıyan soluğu
ay soluğu odaya vuran
hangi ranzaya uzanacağını şaşırılmış battaniye
her şeyin içini göstermekten yorgun
camlara asılmış buhran
çamaşır için kuru temizleme sesi kısık rüzgâr!
som bir aşk şarkısı çalamadan pili biten radyom
ben kendine dom dom
kurşunu tekrar tekrar
yaşamaya şarj olan

yaştığın altına sakladığım saçlarım gibi
kesilip kesilip büyüdü her şey
bende çürük bir kalp

düş kurayım derken kıran
bir adam oldum sonra
bir tas su kadar beceriksiz
tek başına dökülemeyen
leğendeki su kadar korkak
sürekli sessizliğini dinleyen

gerekıyor. Kendi ipeğini dokuyan bir coşkudur bu ve başkalarının dünyalarında da aynı ayın doğması anlamına gelmiyor. Öyleyse onun şiirinde “Sürgün”lük de vardır, “Cam” da, “Çamaşır” da, “Kunduzlar” da. Atlar da gezinir dalgalara baş kaldıra kaldıra, “Çukurlar” da açılır “Dipte Neler Var”ı anlamak için. “Huruç”, “Uzun Saatler”, *Denize Doğru Konuşma*’dır aslında hayat, yani *Dilsiz ve Çıplak*. Yağmuru, denizi, yıldızları, dağları, ovaları, bulutları, yazları da yanına almayı ihmal etmez. Agamemnon, Fatih Sultan Mehmet, Yavuz Sultan Selim, Kanuni Sultan Süleyman tarihin derinliklerine çekerler onu. Yani tarih de soluk soluğa girip çıkar onun şiirlerine, imgelerine, dizelerine. “hangi suyun sesine gittiğimi kim bilir”.

Oktay Rifat, ölümünden 19 yıl sonra bize pek şenlikli, sorunsuz, savaşız olmasa da, zengin, şenlikli, yaşanabilir bir dünya için şiirlerini sunuyor, hem de hiç yıpranmamış ve kendini kaybetmemiş yepyeni bir dille, terütaze düşlerle, kendine güvenen imgelerle, sözcük oyunlarına ayakları takılmadan; bakarak, görerek, duyarak, düşünerek... Yazdığı şiirleri bir kez daha okumamız ve dünyaya farklı bir gözle bakmamız için.

Oktay Rifat'ın şiir gölünde boğulayazdım kaç gündür.

Oktay Rifat, *Bütün Şiirleri*, 2 cilt, YKY, Eylül 2007, 1242 sayfa.

Ömer AKSAY

KARŞIT HÜZÜN

Hangi iklimde buluşuyoruz? Hangi düşlem birleştiriyor
[yolumuzu
birbirimize ne kadar güven veriyoruz taze uysal çelişkiz saf
olgun bir Akdeniz güneşinin iri gerçekliği altında
henüz yeterince algılanmamış birtakım etmenler var biliyorum.

Avuntu diyorlar ben avuntuyu kabul etmiyorum savurgan bir
[yüzle
hüznümün cizyesinden temin ediyor devlet tüm dış borçlarını.

Bozkırla yüzleştim çorak bitkin pejmürde
defterini toplamış gitmiş bütün vergi memurları oyalanmamış
birkaç fotoğrafçının deklanşöre bastığı anda sadece
donup kalmış gölgeleri vardı ve değersiz akşam saatleri
cansız beden. Herkesin altında bağlamını bulan bir hüzdüdü
[sadece
ortak payda. Cansız beden halinde yatıp tuz gölüne koşut
hüznün terli alnıyla dokunmuş bir seccade
eprimiş sentetik isyanlar yersiz kuşuklar.

Hüznün epridiği yerde pörsümüş yüreğin gri gerçekliği altında
henüz kurcalanmamış birtakım közler var biliyorum.

Ali ERYÜKSEL

MASA

tahta masama kapanan kollarıma düştüğü zaman başım,
alıp giderdi, bir hülyanın peşinde
densiz ve bedensiz, başına buyruk

benliğimi sürüklerdi aevli denizlere
dünya eğilirdi ona, mevsimler eğilirdi, kuğular eğilirdi
borçluydu güzün yeline

düş kitaplarının yapraklarında rüzgârın bıraktığı izi
okumak gibi tanrı vergisi bilgeliği yoktu ama
anlardı acı tebessümlü mona lisa yüzlü atlardan
kırbacın kamçıya kefil olduğunu

gızcırtısından belliydi, başımın içinden geçenlerin
ağırlığı yormuştu bu yaşlı meşeyi, suyun taşı
nasıl deldiğini düşünürken başım bedenim çölden
kum alıyordu, ağaçlar çölü öğrensini diyeydi
ormana bıraktığım kumlar, genç fidanlar nasılsa
tanışacaktı onun sıcaklığıyla

uzun düş yolculuğunu bitirip bedenine kavuşunca
bir yumuşak yastığa bir dönüm pamuk tarlası
bağışlayacak kadar yorulurdu başım

ah, benim bütün şiirlerimin sırdaşı, üstünde acılarımın
yoğunlaşım mutluluğa dönüştüğü bu dört ayaklı
ahşap yıldı, masal dinlemiş çocuk rahatlığında
tatlı tebessümlü mona lisa yüzlüydü,
üstüne kapanan kollarımdan kalktığı zaman başım.

43-	1964	M. Mahzun Doğan	VÇ
44-	1964	Ogün Kaymak	VÇ
45-	1964	Hamdi Özyurt	ŞB/CG
46-	1965	Orhan Tüleylioğlu	BA
47-	1966	Kazım Şahin	VÇ
48-	1966	Şükrü Sever	ŞB/CG
49-	1967	İrfan Yıldız	VÇ
50-	1967	Mustafa E. Özler	BA
51-	1968	Mesut Aşkın	ŞB/CG
52-	1968	İlhan Kemal	VÇ
53-	1968	Asuman Susam	VÇ
54-	1968	Bülent Keçeli	ŞB/CG
55-	1968	Cenk Koyuncu	ŞB/CG
56-	1968	Doğan Ergül	ŞB/CG
57-	1968	Özcan Ünlü	YB
58-	1969	Ayşe Nalân	ŞB/CG
59-	1969	Nihat Ateş	VÇ
60-	1969	Ahmet Çakmak	VÇ
61-	1969	Emel İrtem	ŞB/CG
62-	1969	Hüseyin Köse	ŞB/CG
63-	1971	Mehmet Aycı	YB
64-	1971	Gökçenur Ç.	ŞB/CG
65-	1972	Pelin Özer	BA
66-	1972	Bünyamin K.	ŞB/CG
67-	1972	C. Hakkı Zariç	ŞB/CG
68-	1973	enderemiroğlu	YB
69-	1973	Mustafa Uçurum	YB
70-	1973	Hayriye Ünal	YB
71-	1974	Alphan Akgül	YB
72-	1974	Özgür Balaban	VÇ
73-	1975	Zeynep Arkan	BA
74-	1975	Onur Behramoğlu	ŞB/CG
75-	1975	Serkan Engin	VÇ
76-	1975	İsmail Cem Doğru	BA
77-	1975	Orhan Göksel	ŞB/CG
78-	1975	Nigar Okyay	BA
79-	1976	Azad Ziya Eren	ŞB/CG
80-	1976	Nilay Özer	İÜ
81-	1977	Atakan Yavuz	ŞB/CG
82-	1977	Kemal Varol	ŞB/CG
83-	1977	Ömer Berdibek	ŞB/CG
84-	1977	Fatma Çolak	YB
85-	1977	Mehmet Şamil	YB
86-	1978	Orçun Güzer	İÜ
87-	1979	Mehmet Butakın	ŞB/CG
88-	1980	Burak Acar	BA
89-	1980	Alper Gencer	ŞB/CG
90-	1980	Onur Akyıl	VÇ
91-	1980	Abdurrahman Şenel	VÇ
92-	1981	Serkan Ozan Özağaç	YB
93-	1981	Hasip Bingöl	BA
94-	1981	Beşir Sevim	ŞB/CG
95-	1982	İlker İşgören	VÇ
96-	1984	Alperen Yeşil	YB
97-	1986	Şakir Özudođru	VÇ
98-	1986	Bengü Özsoy	ŞB/CG
99-	1986	Özkan Satılmış	VÇ
100-	1987	Efe Murat	VÇ
101-		Cengiz Şenol	BA
102-		Yavuz Türk	BA
103-		Şehper F. Demirel	BA
104-		Ahmet Yılmaz	BA
105-		İbrahim Topaz	BA
106-		Z. Betül Yazıcı	BA
107-		Ömer Üner	BA

Baştarafı 2. sayfada

“KİMSESİZ ADAMLAR SİĞİNAĞI”

MİMOZA

Melih ELAL

Cemil Kavukçu öykü alanında üretkenliğini ve benzersizliğini sürdürüyor. İlk öykü kitabı *Pazar Güneşi*'ni 1983'te yayımladığından bu yana *Mimoza'da Elli Gram*, 10. öykü kitabı.

Son yapıtı, kurgu açısından çok farklı; o nedenle benzersizliğini sürdürüyor diyorum. *Mimoza'da Elli Gram*'da 13 öykü var. Bunlar gerek içerik, gerekse öykü kişileri bakımından birbirleriyle bağıntılı. O nedenle de akla, acaba öykü değil de başka bir anlatı biçimiyle mi karşı karşıyayım, sorusunu getiriyor. Örneğin novella!... Novella, gerçekçi ve eleştirel bir anlatımla yazılmış sağlam yapılı kısa anlatı, diye tanımlanır. *Mimoza'da Elli Gram*, gerçekçi ve eleştirel bir anlatımı içeriyor; evet sağlam yapılı da; ama novella tanımına uymuyor. Çünkü 13 öykü ayrı ayrı değerlendirildiğinde, tek tek bir bütünü de oluşturuyorlar. Yani 13 ayrı anlatı. O zaman kitabın tamamına uzun öykü demek kalıyor. Bence o da değil! Uzun öyküden bir bölüm çıkardığınızda, öykünün anlam örgüsü çöker; Kavukçu'nun kitabındaysa, öykülerden rasgele birini çıkarın sadece öykü sayısı azalır. Öyleyse öykü ile roman arasında yeni bir anlatı türüyle karşı karşıyayız: Deneme-öykü!...

Mimoza'da Elli Gram, üç bölümden oluşuyor: İkizce (tek öykü), Mimoza (11 öykü) ve Cerrah (tek öykü). Burada bir başka yöne de değinmeden edemeyeceğim. Öykü sanatında Maupassant ve Çehov tarzından söz edilir. Maupassant tarzında bir olay, bir ipucu ve merak ögesi, bir sonuç vardır; bu bölümler serim, düğüm, çözüm diye adlandırılır. *Mimoza'da Elli Gram*'a bir bütün olarak baktığımızda; İkizce serim, Mimoza düğüm; Cerrah çözüm bölümü özelliği taşır. Gelelim Çehov'a, ki; Cemil Kavukçu'nun öyküsünden söz edildiğinde bu tarz akla gelir. Bir âni, bir duygulanımı ... düğüm ve çözüm kullanmadan gözler önüne seren öykü tarzıdır bu. Kitaptaki öykülere tek tek baktığımızda bu kez de bu özellikle karşılaşırız. İşte bu nedenle deneme-öykü diyorum bu yapıta...

Öykülerin tümü benöyküsel anlatıma yaslanıyor. Yalnız, ilk ve son bölümlerin anlatıcısıyla ikinci bölümün anlatıcısı farklı kişiler. İkizce ve Cerrah bölümleri, öykü kişisi Faruk'un ağzından; Mimoza bölümü, diğer öykü kişisi, aynı zamanda kitaptaki resimlerin de ressamı olduğunu söyleyen, Ressam Rasim'in ağzından aktarılır. Kitabın resimli olması, resimlerin öykülerle birebir bağlantısı ve en önemlisi de anlatıcılardan biri tarafından çizilmesi, bir başka kurgu özelliğidir.

Gelelim kitabın adına... *Mimoza!*.. *Elli gram!*.. *Mimoza* bir Anadolu kentinde küçük bir birahane. Ressam Rasim'e göreyse; “*Mimoza*'nın önünden geçerken, neler olduğunu merak edip yanlışlıkla içeri girseler, ... hiç olmazsa on beş dakika otursalar, çevrelerine şöyle bir bakıp konuşulanlara

kulak kabartsalar nasıl bir yere geldiklerini anlayacaklar ve sefaletle asalet arasındaki yanlıtıcı çizgiyi göreceklerdi.” (s. 32) dediği, bir “kimsesiz adamlar sığınağı” (s.39), bir “ölüm istasyonu” (s.44). *Mimoza*'da içki gramla satılır! “Burada tek votka, tek rakı yerine elli gram isteniyor” (s.36).

“Çünkü o da benim kadar yalnız” (s. 31) der öykülerin kişilerinden biri kendinden söz ederken... Bu *Mimoza'da Elli Gram*'da anlatılanlara da cuk oturan bir ele veriştir. Kavukçu, yaşamın kıyısındaki insanları, yansıttıkları ironiyle birlikte, onların yalnızlıklarını anlatır. Bir aradadırlar ama yalnızdırlar. *Mimoza*'dan çıkınca yalnızlıklarıyla, iç dünyalarıyla baş başa kalırlar. Örneğin Ressam Rasim için votka, *Mimoza* ve evinin önündeki meşe ağacı ayrılmaz bir bütün oluşturur. Votkasını yudumlayıp *Mimoza*'dan ayrılınca meşe ağacıyla konuşur, onu yalnızlık açısından kendisiyle özdeşleştirir. İç konuşmaları kendisiyle hesaplaşmasıdır.

Kavukçu, öykü kişilerini: “Lodoslar kenti Bursa'nın savrulan çocuğuyum ben.” (s.86), “Hiçbir kadın benim canımı yakmamıştır dese de, huysuz kadınların biri tarafından canının fena halde yandığını biliriz. İçmesi de, attığı palavra aşk hikâyeleri de, şaklabanlıkları da o yüzdendir; ...” (s. 47), “Hiçbir şeyden anlamıyor olsa da anlamadığı konu yok gibidir.” (s. 69), “İnsana huzur veren bir görünüşü var ...'nin. Her zaman yorgunmuş gibi görünmesi bakışlarından, boynunun büküklüğünden ve gevrek gülüşünden kaynaklanıyor.” (s. 96), “O bir yüz yorgunuydu ve yorgunluğuyla gurur duyuyordu.” (s. 102), “Futbolculuğundan kalma çarpık, şimdilerde ise bir hayli güçsüz kalan bacaklarıyla paytak yürüyüşü bütün karizmasını bozsa da, başka türlü yürümesi mümkün değildir.” (s. 114), “Tarihsel ve bilimsel kitapları sever. Amin Maalouf baş yazarlarından. Ahmet Arif, Hasan Hüseyin sevdiğimiz şairler.” (s. 121) biçiminde kendine özgü eleştirel yaklaşımı, ironik anlatımıyla verir. Kavukçu, hiçbir zaman ahkâm kesmez. Yaşama, yaşananlara, politikaya yönelik her türlü görüş, öykü kişilerinin ağzından sizi sarıp götüren, öykünün, hatta kitabın sonuna kadar sürükleyen, bu anlatım özelliğidir.

Yalnız, kitabın son bölümü, son öyküsü, Leyla Bir Özge Candır, biraz aceleye gelmiş gibi. Anlatıcı “Beş kişiyiz” (s.132) diyor; oysa kendisiyle birlikte altı kişiler. Önce Erol'la Erdal aynı kişi mi, bir dizgi yanlışı mı var, diye düşünüyorum. Dikkatlice bir kez daha okuyorum. Hayır, farklı kişiler. Yani altı kişi... Ayrıca 131 ve 132. sayfalarda dizgi yanlışı var. Bir dahaki baskıda düzeltilsin diye yazıyorum bunları...

Mimoza'da Elli Gram, uzun süre üzerinde konuşulup yazılacak bir öykü kitabı. Peki, Ressam Rasim'in dediği gibi *Mimoza* ölüm istasyonu mu?.. Yeryüzünde neresi ölüm istasyonu değil ki!..

Cemil Kavukçu, *Mimoza'da Elli Gram*, Can Yayınları, Eylül 2007, 140 s.

Yayın Yönetmeni	: Ramis DARA	Yazışma Adresi	: Ramis DARA P.K. 68 16361 Ulucami - BURSA
Sahibi ve Yazı İşleri Müdürü	: Melih ELAL	Katkı Payı	: 15 YTL
Yönetim Yeri	: Melih ELAL Barış Mh. Adalet Sk. Adaletkent Sitesi H Bl. D: 3 16140 Nilüfer - BURSA	Posta Çeki	: Hilmi HAŞAL adına 584893 numaralı hesap
Yayın Danışmanları	: İhsan ÜREN, Hilmi HAŞAL, Serdar ÜNVER, Nuri DEMİRCİ.	Baskı	: Özsan Matbaacılık, İzmir Cad., No: 221 - BURSA
Dağıtım	: Pentimento Art Shop (0212 2933959)	Elektronik Posta	: akatalpa@hotmail.com
		Yayın Türü	: Yaygın süreli yayın.
			: ISSN 1305 - 7685

Şiir ağırlıklı aylık edebiyat dergisi *Akatalpa* (www.akatalpa.com) Ocak 2000'de Bursa'da kurulmuştur. Ticari amaç gütmeyi için yazarlarına telif ödemez.